

# **Revisiuns da leschas concernent la flexibilisaziun da las finanzas (GrFlex)**

## **Preschentaziun sinoptica**

**Lescha generala davart la flexibilisaziun da las finanzas**

**Midada da 14 leschas**

## Sinopsa GrFlex cun explicaziuns

| Nr. dal relasch | Relasch                                                                  | Artitgels                                                            | Pagina |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|--------|
|                 | Lescha generala davart la flexibilisaziun da las finanzas                | 1                                                                    | 3      |
| 170.400         | 1. Lescha dal persunal                                                   | 19, 24, 29 al. 1                                                     | 4      |
| 430.000         | 2. Lescha davart la furmaziun professiunala                              | 39, 40, 44 al. 1                                                     | 8      |
| 433.100         | 3. Lescha davart il perfecziunament                                      | 2, 3, 5, 6; l'intenziun è d'abolir questa lescha dal tuttafatg       | 10     |
| 494.300         | 4. Lescha per promover la cultura                                        | 19 al. 2, 23 al. 3                                                   | 12     |
| 500.800         | 5. Lescha d'agid per persunas toxicomanas                                | 15                                                                   | 14     |
| 542.100         | 6. Lescha davart l'assicuranza da malsauns e la reducziun da las premias | 8 al. 5                                                              | 15     |
| 544.300         | 7. Lescha chantunala davart las prestaziuns supplementaras               | 5, 6                                                                 | 17     |
| 548.100         | 8. Lescha davart ils supplements da famiglia                             | 4 al. 4                                                              | 18     |
| 548.200         | 9. Lescha davart contribuziuns da maternitad                             | 4 al. 1, 5 al. 4; l'intenziun è d'abolir questa lescha dal tuttafatg | 20     |
| 730.200         | 10. Lescha davart la gulivaziun da finanzas                              | 6 al. 3, 8 al. 4, 10 al. 2, 11 al. 1 lit. c                          | 22     |
| 807.100         | 11. Lescha davart las vias                                               | 55 al. 3                                                             | 26     |
| 872.100         | 12. Lescha davart il traffic public                                      | 4 al. 3, 12 al. 2                                                    | 27     |
| 910.000         | 13. Lescha d'agricultura                                                 | 25 al. 1                                                             | 29     |
| 914.000         | 14. Lescha davart ils fatgs veterinars                                   | 45, 68                                                               | 30     |

| Dretg vertent | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <b>Lescha davart la reducziun d'obligaziuns d'expensas (lescha generala davart la flexibilisaziun da las finanzas)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|               | Il cussegl grond dal chantun Grischun,<br><br>sa basond sin l'art. 31 al. 1 da la constituziun chantunala,<br>sunter avair gè invista da la missiva da la regenza dals ...,<br><br>concluda                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|               | <b>I.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|               | <p><b>Art. 1</b><br/>Object ed intent</p> <p><sup>1</sup> Questa lescha regla l'adattaziun da relaschs chantunals per pudair reducir obligaziuns d'expensas existentas.</p> <p><sup>2</sup> Ella ha l'intent da conceder al cussegl grond uschenavant sco pussaivel spazis d'agir en tut ils champs d'incumbensa dal chantun per diriger las expensas, per uschia observar las directivas da la politica da finanzas e garantir a lunga vista l'equiliber da las finanzas.</p> | <p>Revedidas duain vegnir quellas disposiziuns legalas che cuntegnan obligaziuns d'expensas fixas e che engrevgeschan las finanzas chantunalas senza resguardar la situaziun finanziaria. Talas expensas fixas cuntrastassan en spezial ad in pachet vast ed equilibrà da mesiras per distgargiar las finanzas chantunalas. Ellas duain perquai vegnir schluccadas. Questa extensiun da las libertads d'agir dal cussegl grond serva a segirar a lunga vista l'equiliber da las finanzas en il senn da l'art. 93 al. 2 da la constituziun chantunala (CC; DG <a href="#">110.100</a>).</p> <p>L'intent, il cuntegn e la dimensiun da las prestaziuns statalas impurtantas ston er vinavant vegnir fixads sin il stgalim da lescha en il senn da l'art. 31 al. 2 cifra 3 CC. Las expensas pertutgadas da la revisiun duain pudair vegnir qualifitgadas vinavant sco liadas tenor il dretg da finanzas en il senn da l'art. 4 da la lescha da finanzas (LFC; DG <a href="#">710.100</a>).</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                        | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>II.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>1.</b><br>Il relasch "Lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavuratur dal chantun Grischun (lescha dal persunal, LP)" DG <a href="#">170.400</a> (versiun dal 1. da schaner 2017) vegn midà sco suonda:                                                                                                                                                                          | <b>Infurmaziuns generalas concernent la revisiun da la LP:</b><br>La LP regla las relaziuns da lavur da las collavuraturas e dals collavuratur dal chantun, dals instituts chantunals autonom, da las dretgiras e da las autoritads da mediaziun dal chantun (art. 3). Pia concernan las adattaziuns las premias ed ils supplements dal persunal da l'administraziun e dals manaschis, da las persunas d'instrucziun dal chantun sco er – indirectamain – da la regenza e da las derschadras e dals derschaders. Pertutgads directamain èn er – sche las libertads d'agir vegnan duvradas eventualmain – la scola auta da pedagogia dal Grischun (SAPGR), la scola auta da tecnica ed economia Cuira (SATE Cuira) ed il center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (CSS). Pertutgadas indirectamain èn er las instituziuns cun ina incarica da prestaziun chantunala che vegnan subvenziunadas dal chantun. |
| <b>Art. 19</b><br>Preventiv<br><br><sup>1</sup> Cun ils preventivs fixescha il cussegl grond ils meds finanzials necessaris per la cumpensaziun da chareschia sco er per ils svilups individuals dals salaris e per l'administraziun da las plazzas. | <sup>1</sup> Cun ils preventivs fixescha il cussegl grond ils meds finanzials necessaris per la cumpensaziun da chareschia <del>sco er</del> , per ils svilups individuals dals salaris <del>e</del> , per l'administraziun da las plazzas <b>sco er per las premias da prestaziun e per las premias spontan.</b> <b>Cun il preventiv dumonda la regenza il cussegl grond mintgamai in credit correspondent.</b> | La disposiziun regla la budgetaziun da las differentas posiziuns da credit per tut ils posts da servetsch en il sectur dal persunal. Mo per motivs da la sistematica duai vegnir integrada en l'al. 1 er la premia da prestaziun e la premia spontana tenor l'art. 24 en il catalog da las grondezzas che ston vegnir fixadas dal cussegl grond sur il preventiv. La remartga da mintgamai far ina dumonda tras ils credits respectivs duai er vegnir surpigliada. Uschia vegn continuada la pratica vertenta cun quatter conclus separads che concernan il preventiv.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><sup>2</sup> Cun fixar ils meds finanzials per ils svilups individuals dals salaris vegnan resguardads spezialmain:</p> <p>a) la situaziun finanziala dal chantun;<br/>b) la situaziun economica generala;<br/>c) la cumpetitivitad dal chantun sin il martgà da lavur;<br/>d) il svilup general dals salaris en las administraziuns publicas ed en l'economia privata.</p> <p><sup>3</sup> ...</p>                                                                                                                                                                                                     | <p><sup>2</sup> Cun fixar ils meds finanzials per ils svilups individuals dals salaris <b>sco er per las premias da prestaziun e per las premias spontanais</b> vegnan resguardads spezialmain:</p> <p>a) la situaziun finanziala dal chantun;<br/>b) la situaziun economica generala;<br/>c) la cumpetitivitad dal chantun sin il martgà da lavur;<br/>d) il svilup general dals salaris en las administraziuns publicas ed en l'economia privata.</p> <p><sup>4</sup> <b>Per pajar las premias da prestaziun e las premias spontanais sto da princip vegnir previs 1 pertschient da la summa dals salaris. Resguardond ils criteris tenor l'alineia 2 poi vegnir renunzià per part u dal tutfatg da quai.</b></p> | <p>L'obligaziun francada giuridicamain en l'art. 24 al. 2 da prevair en il rom dal preventiv annual almain 1 pertschient da la summa dals salaris per pajar las premias da prestaziun duai vegnir schlucada. Questa adattaziun vegn fatga en analogia a l'ultima revisiun da la LP concernent ils meds per ils svilups individuals dals salaris (aboliziun da l'automatissem dad 1 pertschient dal salari). Per fixar la dumonda per il preventiv ed il conclus duain esser decisivs ils medems criteris sco per ils meds necessaris per ils svilups individuals dals salaris. Decisiv è per quai da nov l'art. 19 al. 2 e 4.</p> <p>Guardar las explicaziuns tar l'al. 2.</p> |
| <p><b>Art. 24</b><br/>Premia da prestaziun e premia spontana</p> <p><sup>1</sup> La premia da prestaziun vegn pajada cunzunt per:</p> <p>a) activitads che surpassan considerablamain ubain il champ d'incumbensas tenor la descripziun da la piazza ubain las cunvegns da finamiras;<br/>b) activitads che pretendan ina lavur extraordinaria u in engaschi spezial;<br/>c) lavurs da project spezialmain pretensiusas e cun in success spezial;<br/>d) prestaziuns ch'èn permanentamain fitg bunas.</p> <p><sup>2</sup> La premia da prestaziun importa almain 1 pertschient da la summa dal salari.</p> | <p><sup>1</sup> <del>La</del><b>Ina</b> premia da prestaziun vegn pajada cunzunt per:</p> <p><sup>2</sup> <b>aboli</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>Linguisticamain duai vegnir precisà che l'al. 1 fixescha ils criteris, tenor ils quals vegn pajada – ad ina tscherta collavuratura u ad in tschert collavuratur – ina premia da prestaziun en il cas singul.</p> <p>Las prescripziuns da volumen vegnan fixadas da nov en l'art. 19 al. 2 e 4.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><sup>3</sup> Prestaziuns u engaschis spezial unics da persunas singulas u da teams pon vegnir onurads cun ina premia spontana. Cun il preventiv dumonda la regenza il cussegl grond in credit correspondent.</p> <p><sup>4</sup> La premia spontana po vegnir utilisada er per finanzia occurrenzas u arranschaments communabels.</p> | <p><sup>3</sup> <b>En cas motivads po la regenza excluder per part u dal tuttatatg tschertas collavuraturas e tscherts collavuratur da la repartiziun dals meds destinads per la premia da prestaziun, en spezial, sche lur premias da prestaziun vegnan finanzadas da terzas persunas u duain vegnir pajadas tenor auters criteris.</b> <del>Prestaziuns u engaschis spezial unics da persunas singulas u da teams pon vegnir onurads cun ina premia spontana. Cun il preventiv dumonda la regenza il cussegl grond in credit correspondent.</del></p> <p><sup>4</sup> <b>Ina premia spontana vegn pajada en spezial per prestaziuns particularas unicas u per engaschaments da persunas singulas u da teams.</b> <del>La premia spontana</del> <b>Ils meds determinads per las premias spontanass pon vegnir utilisads</b> er per finanzia occurrenzas u arranschaments communabels.</p> | <p>L'emprima frasa da fin ussa vegn adattada linguisticamain e transferida senza midadas dal cuntegn en l'al. 4, e la segunda frasa daventa obsoleta pervia da la cumplettaziun da l'art. 19 al. 1. Da nov vegni previs en l'al. 3 che la regenza po excluder tschertas gruppas da collavuraturas e collavuratur dals meds per las premias da prestaziun, sche quai para d'esser giustifitgà u inditgà sin fundament da circumstanzas spezialas. En spezial po quai esser il cas, sche collavuraturas e collavuratur pon profitar – per onurar lur prestaziuns (spezialas) – d'ina indemnizaziun speziala almain cumparegliabla che vegn finanziada da meds da terzs. Ina constellaziun ed ina pratica correspondent existan dapi in pèr onns per las collavuraturas ed ils collavuratur da la cassa da dischoccupaziun dal Grischun.</p> <p>En l'al. 4 circumscriba l'emprima frasa l'intent d'utilisaziun sco tal d'ina premia spontana en il cas singul a favur d'ina tscherta collavuratura u d'in tschert collavuratur. En la segunda frasa percurer vegni sclerì linguisticamain ch'i sa tracta qua d'ina pussaivladad supplementara u alternativa per duvrar tut ils meds determinads en il rom dal preventiv per premias spontanass.</p> |
| <p><b>Art. 29</b><br/>Supplement social spezial</p> <p><sup>1</sup> Il supplement social spezial importa 2640 francs per onn e vegn pajà da princip a las collavuraturas ed als collavuratur che han obligaziuns da sustegn finanzialas.</p>                                                                                             | <p><sup>1</sup> <del>HA</del> <b>collavuraturas e collavuratur che han obligaziuns da sustegn po vegnir concedi in supplement social spezial importada maximalmain 2640 francs per onn. La regenza regla ils detagls e fixescha ses import.</b> <del>e vegn pajà da princip a las collavuraturas ed als collavuratur che han obligaziuns da sustegn finanzialas.</del></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>I duai vegnir desistì da l'obligaziun fixa francada en la LP da conceder in supplement social spezial da 2640 francs per onn resp. da 220 francs per mais. Da princip duai quai però vinavant esser pussaivel da conceder in supplement social spezial en l'autezza da fin ussa. En il senn da la pratica, tenor la quala er collavuraturas e collavuratur survegnan in supplement social spezial, sch'els tgiran uffants e survegnan per quels contribuziuns da mantegniment, sco er en il senn dal tractament egual duai vegnir sa basà en general sin las obligaziuns da sustegn. La regulaziun concreta duai vegnir fixada da la regenza en l'ordinaziun dal persunal (OP; DG <a href="#">170.410</a>).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

| Dretg vertent                                                                                  | Versiun da lavur | Explicaziuns |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|--------------|
| <sup>2</sup> La regenza po adattar periodicamain il supplement social spezial a la chareschia. |                  |              |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>2.<br/>Il relasch "<b>Lescha davart la furmaziun professiunala e davart purschidas da furmaziun cuntinuanta (LFurm)</b>" DG <a href="#">430.000</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>Art. 39</b><br/>Beiträge privater Trägerschaften</p> <p><sup>1</sup> Las instituziuns responsablas da la scola professiunala d'hotellaria dal Grischun ch'è renconuschida sin basa dal dretg da contribuziun, da scolas professiunalas superiuras u d'instituziuns che porschan la furmaziun supplementara professiunala sco in element essenzial da lur activitad pajan in'atgna contribuziun da 2,5 pertschient dal deficit da manaschi.</p> | <p><sup>1</sup> Las instituziuns responsablas <del>da la scola professiunala d'hotellaria dal Grischun ch'è renconuschida sin basa dal dretg da contribuziun</del>, da scolas professiunalas superiuras u d'instituziuns che porschan la furmaziun supplementara professiunala sco in element essenzial da lur activitad pajan in'atgna contribuziun da 2,5 pertschient dal deficit da manaschi.</p>                                                                                                                                                            | <p>Cun la nova scolaziun n'ademplescha la scola professiunala d'hotellaria dal Grischun (SHG) betg pli las premissas per la contribuziun a l'instituziun responsabla. Perquai po e sto la SHG vegnir stritgada or da quest artigel. Cun la nova scolaziun sco specialista/spezialist en communicaziun d'hotellaria AFQ porscha ella ina scolaziun ch'è renconuschida da la confederaziun analogamain a las autras scolas professiunalas spezialisadas.</p>                                                                                                           |
| <p><b>Art. 40</b><br/>Cumpensaziun dal deficit tras il chantun</p> <p><sup>1</sup> Il chantun surpiglia ils deficits da manaschi da las purschidas transitoricas, da las scolas professiunalas spezialisadas sco er d'autras instituziuns renconuschidas sin basa dal dretg da contribuziun, che restan suenter la deducziun da las contribuziuns da las instituziuns responsablas.</p>                                                              | <p><b>Art. 40</b><br/><del>Cumpensaziun dal deficit tras il chantun</del> <b>Contribuziuns chantunalas</b></p> <p><sup>1</sup> Il chantun surpiglia ils deficits da manaschi da las purschidas transitoricas, da las scolas professiunalas spezialisadas sco er d'autras instituziuns renconuschidas sin basa dal dretg da contribuziun, che restan suenter la deducziun da las contribuziuns da las instituziuns responsablas. <b>Las contribuziuns pon er vegnir pajadas sco pauschalas orientadas a la prestaziun u en il rom d'in preventiv global.</b></p> | <p>Per las scolas professiunalas spezialisadas, per la scola professiunala d'hotellaria dal Grischun e per las purschidas transitoricas en il chantun duain vegnir stgaffidas las medemas pussaivladads legalas per fixar las contribuziuns, sco ch'ellas existan actualmain per la scola auta da pedagogia dal Grischun (SAPGR), per la scola auta da tecnica ed economia Cuir (SATE Cuir) e per il center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (CSS). Uschia na ston da nov betg pli vegnir surpigliads ils deficits da gestiun restants sco tals.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Art. 44</b><br/>Procedura</p> <p><sup>1</sup> L'uffizi dispona l'autezza da las contribuziuns da gestiun dal chantun e da las vischnancas en il rom dal preventiv da las instituziuns ch'è vegnì approvà. I pon vegnir fatgs pajaments parzials fin a 100 pertschient da la contribuziun chantunala presumptiva e da la contribuziun che las vischnancas pajan a las scolas professiunalas spezialisadas ed a las purschidas transitoricas.</p> <p><sup>2</sup> La reduenziun u la restituziun da contribuziuns sa drizza tenor las disposiziuns da la legislaziun davart las finanzas dal chantun Grischun.</p> | <p><sup>1</sup> L'uffizi dispona l'autezza da las contribuziuns da gestiun <del>dal chantun e da las vischnancas</del> en il rom dal preventiv da las instituziuns ch'è vegnì approvà. I pon vegnir fatgs pajaments parzials fin a 100 pertschient da la contribuziun chantunala presumptiva <del>e da la contribuziun che las vischnancas pajan</del> a las scolas professiunalas spezialisadas ed a las purschidas transitoricas.</p> | <p>Sin basa da la nova guldaziun da finanzas grischuna na pajan las vischnancas pli naginas contribuziuns a las scolas professiunalas spezialisadas ed a las purschidas transitoricas a partir da l'onn 2016. La revisiun resguarda mo las relaziuns novas.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Explicaziuns                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p><b>3.</b><br/>           Il relasch "<b>Lescha davart il sustegn dal perfecziunament da giuvenils e da creschids en il chantun Grischun (lescha davart il perfecziunament)</b>"<br/>           DG <a href="#">433.100</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                 |
| <p><b>Art. 2</b><br/>           Purtader</p> <p><sup>1</sup> Contribuziuns vegnan pajadas a vischnancas, a corporaziuns da vischnancas u a regiuns ed ad organisaziuns d'utilitad publica e culturalas, sco scolas da puras e d'economia da chasa ed universitads popularas, sch'ils purtaders n'obtegnan nagin gudogn e sch'els èn dependents da contribuziuns. Per curs da perfecziunament dals giuvenils che han terminà la scola na duain vegnir incassads nagins u mo modests custs da curs u taxas.</p>                                                                                                                     | <p><sup>1</sup> Contribuziuns <del>vegna</del> <b>pon vegnir</b> pajadas a vischnancas, a corporaziuns da vischnancas u a regiuns ed ad organisaziuns d'utilitad publica e culturalas, sco scolas da puras e d'economia da chasa ed universitads popularas, sch'ils purtaders n'obtegnan nagin gudogn e sch'els èn dependents da contribuziuns. Per curs da perfecziunament dals giuvenils che han terminà la scola na duain vegnir incassads nagins u mo modests custs da curs u taxas.</p> | <p>La prescripziun da subvenziun duai vegnir flexibilisada cun ina disposiziun facultativa.</p> |
| <p><b>Art. 3</b><br/>           Occurrenzas</p> <p><sup>1</sup> Contribuziuns vegnan pajadas:</p> <p>a) al perfecziunament general e d'economia da chasa da giuvenils che approfundescha ed engrondescha la furmaziun acquistada en la scola populara, che prepara ils giuvenils per la vita pratica e che promova sin basa cristiana lur svilup spiertal-psichic. La regenza relascha in plan d'instrucziun general<sup>1)</sup>;</p> <p>b)a curs ed a ciclus da referats ch'èn accessibels en general a temp liber u curs manuals e d'economia da chasa, sco er a bibliotecas ch'èn accessiblas a la publicitad per duvrar.</p> | <p><sup>1</sup> Contribuziuns <del>vegna</del> <b>pon vegnir</b> pajadas:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>La prescripziun da subvenziun duai vegnir flexibilisada cun ina disposiziun facultativa.</p> |

<sup>1)</sup> DG [433.170](#)

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>2. Prestaziuns dal chantun</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>Art. 5</b><br/>Perfecziunament<br/>1. da giuvenils</p> <p><sup>1</sup> En il rom dal budget po il chantun pagar als purtaders contribuziuns per il perfecziunament da giuvenils en l'import da la mesadad da tut las expensas imputablas.</p>                                                                       | <p><sup>1</sup> En il rom dal budget po il chantun pagar als purtaders contribuziuns per il perfecziunament da giuvenils <del>en l'import da la mesadad</del> <b>fin 50 pertschient</b> da tut las expensas imputablas.</p>                                                                                                        | <p>La tariffa da contribuziun vertenta fixa da 50 pertschient (en l'import da la mesadad) duai vegnir definida sco valur maximala.</p>                                                                                                                                                                                                                             |
| <p><b>Art. 6</b><br/>2. da creschids</p> <p><sup>1</sup> Il chantun po pagar als purtaders contribuziuns per il perfecziunament da creschids en l'autezza da 20 fin 40 pertschient da las expensas imputablas. La regenza fixescha las singulas contribuziuns a basa dal credit concedì e da las dumondas inoltradas.</p> | <p><sup>1</sup> Il chantun po pagar als purtaders <b>en il rom dal budget</b> contribuziuns per il perfecziunament da creschids <del>en l'autezza da 20 fin 40 pertschient</del> da las expensas imputablas. <del>La regenza fixescha las singulas contribuziuns a basa dal credit concedì e da las dumondas inoltradas.</del></p> | <p>I sa tracta qua d'ina disposiziun facultativa. La prescripziun d'ina contribuziun minimala da 20 pertschient na para betg d'esser cunvegna en quest connex. Il spazi d'agir duai cumpigliar l'entira dimensiun da 0 fin 40 pertschient. Plinavant duai la resalva dal budget per conceder ina contribuziun vegnir formulada en moda pli simpla e pli clera.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p><b>4.</b><br/>Il relasch "<b>Lescha davart la promoziun da la cultura (LPC)</b>" DG <a href="#">494.300</a> (versiun dal 1. da schaner 2018) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>5. Promoziun da la cultura tras las vischnancas</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Art. 19</b><br/>Contribuziuns a scolas da chant e da musica</p> <p><sup>1</sup> Il dretg da survegnir contribuziuns han scolas da chant e da musica che vegnan manadas da las vischnancas u da lur mandatarias.</p> <p><sup>2</sup> La contribuziun chantunala a las vischnancas importa 30 pertschient dals custs imputabels per uffants e per giuven creschids fin ch'els han cumplenì il 20avel onn da vegliadetgna. Las contribuziuns dals geniturs sa drizzan tenor la situaziun economica dals geniturs u d'autras persunas cun obligaziuns da mantegniment.</p> <p><sup>3</sup> Ils custs imputabels per unitads d'instrucziun che han il dretg da survegnir contribuziuns vegnan calculads tenor la media da la tariffa da salarisaziun d'ina persuna d'instrucziun da la scola primara plus in supplement procentual per ils custs accessorics.</p> | <p><b>Art. 19</b><br/>Contribuziuns a scolas da chant e da musica</p> <p><sup>2</sup> La contribuziun chantunala a las vischnancas importa <b>tranter 20 e 30</b> pertschient dals custs imputabels per uffants e per giuven creschids fin ch'els han cumplenì il 20avel onn da vegliadetgna. Las contribuziuns dals geniturs sa drizzan tenor la situaziun economica dals geniturs u d'autras persunas cun obligaziuns da mantegniment. <b>La regenza fixescha la tariffa da contribuziun a norma dals meds finansials mess a disposiziun dal cussegl grond en il preventiv.</b></p> | <p>Cun la revisiun da la lescha davart la promoziun da la cultura l'onn 2017 è la contribuziun chantunala a scolas da chant e da musica – partind d'ina dimensiun tranter 20 e 25 pertschient – vegnida auzada ad ina quota fixa da 30 pertschient. Per schlucar questa obligaziun d'expensas fixa duai vegnir francada en la lescha ina dimensiun da 20 fin 30 pertschient. Il cussegl grond definescha il rom finansial en il preventiv. Correspundentamain fixescha la regenza la tariffa da contribuziun.</p> |
| <p><b>7. Finanziaziun</b></p> <p><b>Art. 23</b><br/>Finanziaziun da la promoziun chantunala da la cultura</p> <p><sup>1</sup> En il rom dal preventiv fixescha il cussegl grond annualmain ils credits or dals meds publics generals.</p> <p><sup>2</sup> Per mesiras da promoziun betg periodicas che na suttastattan betg ad in'obligaziun legala e ch'èn limitadas</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                          | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>en quai che concerna il temp stattan a disposiziun – tenor la lescha da finanzas – meds finanzials da la finanziaziun speziala "lottaria naziunala".</p> <p><sup>3</sup> I n'exista da princip nagin dretg legal ch'i vegnian pajadas contribuziuns. Excepziuns furman ils artitgels 19 e 20.</p> | <p><sup>3</sup> I n'exista da princip nagin dretg legal ch'i vegnian pajadas contribuziuns. Excepziuns furman ils artitgels 19 e 20 <b>In'exceptiun furman las contribuziuns tenor l'artitgel 19.</b></p> | <p>En cas da las contribuziuns chantunalas per acquisiziuns da medias tenor l'art. 20 sa tracti d'ina disposiziun facultativa. Consequentamain n'exista per talas nagin dretg. La revisiun serva a sclerir la situaziun ch'è gia en vigur.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                    | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                               | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                  | <p>5.</p> <p>Il relasch "Lescha davart l'agid per persunas toxicomanas en il chantun Grischun (lescha d'agid per persunas toxicomanas)" DG <a href="#">500.800</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:</p>                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>4. Agid da survivenza</b></p>                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>Art. 15</b><br/>Custs dal chantun</p> <p><sup>1</sup> Il chantun surpiglia ils custs imputabels da cumpra, da construcziun e da gestiun respectivamain las expensas imputablas da purschidas per l'agid da survivenza.</p> | <p><b>Art. 15</b><br/><del>Custs</del>Contribuziun dal chantun</p> <p><sup>1</sup> Il chantun surpiglia ils custs imputabels da cumpra, da construcziun e da gestiun respectivamain las expensas imputablas da purschidas per l'agid da survivenza <b>fin maximalmain 100 pertschient.</b></p> | <p>La lescha duai exprimer en moda pli precisa la libertad da decider per calcular e per conceder la contribuziun chantunala a purschidas per l'agid da survivenza. I n'exista nagina ordinaziun. La regenza fixescha en il cas singul ils custs imputabels sco er la tariffa da contribuziun sa basond sin l'art. 19 al. 2. La regulaziun vegn fatga oz cun fixar la dimensiun e la qualitat da las purschidas en il rom da contracts da prestaziuns cun contribuziuns pauschalas. Uschia è ina tscherta flexibilitad garantida gia oz.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                 | Explicaziuns |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p><b>6.</b><br/>Il relasch "Lescha davart l'assicuranza da malsauns e la reducziun da las premias (LARP)" DG <a href="#">542.100</a> (versiun dal 1. da schaner 2014) vegn midà sco suonda:</p> |              |
| <p><b>Art. 8</b><br/>Calculaziun da la reducziun da las premias</p> <p><sup>1</sup> Las premias decisivas vegnan reducidas, uschenavant ch'ellas surpassan ina resalva persunala ch'è graduada tenor categorias d'entrada.</p> <p><sup>2</sup> La resalva persunala importa per entradas imputablas fin 10 000 francs 5 pertschient, fin 20 000 francs 6,5 pertschient e fin 30 000 francs 8 pertschient. Ella vegn dauzada per mintga ulteriura categoria d'entrada da 10 000 francs mintgamai per 1 punct procentual fin 10 pertschient.</p> <p><sup>3</sup> Las premias decisivas per uffants e per persunas giuvnas creschidas en scolaziun vegnan reducidas sco suonda:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a) fin ad entradas imputablas da 65 000 francs per 100 pertschient;</li> <li>b) fin ad entradas imputablas da 70 000 francs per 75 pertschient;</li> <li>c) fin ad entradas imputablas da 75 000 francs per 50 pertschient;</li> <li>d) fin ad entradas imputablas dad 80 000 francs per 25 pertschient.</li> </ul> <p>Fin ch'ellas han cumplenì 25 onns valan persunas sco persunas giuvnas creschidas en scolaziun.</p> <p><sup>4</sup> Pajada vegn la summa pli auta da quellas summas che vegnan calculadas tenor ils alineas 2 e 3.</p> |                                                                                                                                                                                                  |              |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><sup>5</sup> Sche passa 30 pertschient da las persunas cun obligaziun da s'assicurar che han passa 25 onns han il dretg d'ina reducziun, po il cussegl grond dauzar la resalva persunala tenor l'alineia 2 per mintga categoria d'entradas per maximalmain 2 pertschient u reducir las categorias d'entradas da l'alineia 3 per mintgamai fin a 5000 francs.</p> | <p><sup>5</sup> Sche passa 30 pertschient da las persunas cun obligaziun da s'assicurar che han passa 25 onns han il dretg d'ina reducziun, po il cussegl grond dauzar la resalva persunala tenor l'alineia 2 per mintga categoria d'entradas per maximalmain 2 <b>puncts procentuals</b> u reducir las categorias d'entradas da l'alineia 3 per mintgamai fin a 5000 francs. <b>Il cussegl grond po duvrar questas cumpetenzas er, sche quai è necessari per observar las directives da la politica da finanzas.</b></p> | <p>Las contribuziuns da la RIP cuntanschan en il fratemp quasi 120 milliuns francs (preventiv 2019: 119 miu.). En vista a la gronda creschientscha da las expensas datti in basegn d'agir. Quel stat en in connex direct cun il punct central da svilup "Finamiras socialas ed effects da seglia" (PS 9/25 en il program da la regenza 2013 – 2016).</p> <p>L'art. 8 al. 5 furma la part decisiva per diriger il volumen da la RIP tenor criteris socials e politic-finanzials. Cun la revisiun duai la libertad d'agir definida precisamain per reducir las expensas pudair vegnir duvrada er, sche l'utilisaziun è mintgamai necessaria per observar las directives da la politica da finanzas en il preventiv respectiv. Relevanta è en quest connex oravant tut la valur directiva concernent il surpli d'expensas admiss maximalmain. Pertutgada è er la valur directiva concernent la stabilisaziun da la quota dal chantun.</p> <p>Cun relaschar la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal; <a href="#">CS 832.10</a>) la fin dals onns 1990 è il legislatur partì dal fatg che circa in terz da la populaziun dueva pudair profitar da las contribuziuns da la RIP. La realitad è in'autra. La part decisiva da la populaziun variava en il Grischun ils ultims onns tranter 26 pertschient e 29 pertschient. Tendenzialmain crescha questa part. La media svizra è cleramain pli bassa (l'onn 2016: 23 pertschient). La seglia da 30 pertschient fixada en l'al. 5 per il Grischun n'è mai vegnida cuntanschida. Cura ch'ella vegn cuntanschida è difficil da prognostigar. Sche las cumpetenzas fixadas en l'al. 5 vegnan applitgadas cumplainamain e cumulativamain, datti tar las expensas ina libertad d'agir da 15 pertschient resp. da stgars 18 milliuns francs (basa: preventiv 2019). La quota decisiva da la populaziun sa reducescha uschia quasi per 4 puncts procentuals. Ma er alura na vegn ella betg a crudar sut la media svizra.</p> <p>En cas da la midada da "pertschient" a "puncts procentuals" sa tracti d'ina precisaziun redacziunala.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>7.<br/>Il relasch "Lescha davart las prestaziuns supplementaras chantunalas tar l'assicuranza da vegls, survivents ed invalids (lescha chantunala davart las prestaziuns supplementaras)" DG <a href="#">544.300</a> (versiun dal 1. da schaner 2012) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>1. Prestaziuns supplementaras</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>Art. 5</b><br/>Expensas persunalas</p> <p><sup>1</sup> Per expensas persunalas da personas che vivan permanentamain u per in temp pli lung en ina chasa da dimora u en in ospital vegn concedida ina quota da 27 pertschient da l'import per ils bains generals ch'èn necessaris per viver per personas che vivan sulettas.</p> | <p><sup>1</sup> Per expensas persunalas da personas che vivan permanentamain u per in temp pli lung en ina chasa da dimora u en in ospital vegn concedida ina quota da <del>27</del> <b>15 fin 30</b> pertschient da l'import per ils bains generals ch'èn necessaris per viver per personas che vivan sulettas. <b>La regenza fixescha la procentuala en l'ordinaziun.</b></p>                                                                                                         | <p>La lescha federala davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad (LPS; <a href="#">CS 831.30</a>) conceda als chantuns en l'art. 10 al. 2 lit. b la cumpetenza da fixar in import per expensas persunalas da las personas che vivan en chasas da dimora u en ospitals. Ils imports fixads dals chantuns sa chattan tranter 12 e 33 pertschient da l'import per ils bains generals ch'èn necessaris per viver per personas che vivan sulettas. Empè da la tariffa fixa da 27 pertschient duai da nov vegnir fixada ina tariffa variabla da 15 fin 30 pertschient. La regenza fixescha la tariffa valaivla en l'ordinaziun.</p>                                    |
| <p><b>Art. 6</b><br/>Consum da la facultad</p> <p><sup>1</sup> Per personas che retschaivan ina renta da vegliadetgna e che vivan en chasas da dimora u en ospitals sto vegnir calculà il consum da la facultad per l'emprim onn da la retratga cun in tschintgavel.</p>                                                              | <p><sup>1</sup> Per personas che retschaivan ina renta da vegliadetgna e che vivan en chasas da dimora u en ospitals sto vegnir calculà il consum da la facultad <b>almain</b> per l'emprim onn da la retratga cun in tschintgavel.</p> <p><sup>2</sup> <b>Per personas che vivan permanentamain u per pli ditg en ina chasa da dimora u en in ospital po la regenza augmentar en l'ordinaziun il consum da la facultad fin ad in tschintgavel per l'entira durada da retratga.</b></p> | <p>La LPS regla en l'art. 11 al. 1 il consum da la facultad. En l'art. 11 al. 2 conceda ella als chantuns la cumpetenza d'augmentar il consum da la facultad ad in tschintgavel per personas che vivan en chasas da dimora u en ospitals. Per personas che retiran prestaziuns da la AVS applitgeschan 23 chantuns questa tariffa d'in tschintgavel senza limitar il temp. Ina limitaziun a l'emprim onn da retratga enconuscha mo il Grischun. Da nov duai la lescha chantunala conceder a la regenza la pussaivladad d'augmentar – sin il stgalim da l'ordinaziun – il consum da la facultad per personas che retiran prestaziuns da la AVS eventualmain per l'entira durada da retratga ad in tschintgavel.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p><b>8.</b><br/>Il relasch "<b>Lescha davart ils supplements da famiglia (LSF)</b>" DG <a href="#">548.100</a> (versiun dal 1. da schaner 2013) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>Art. 4</b><br/>Tip e tariffa</p> <p><sup>1</sup> Ils supplements da famiglia tenor questa lescha cumpiglian ils supplements per uffants e per scolaziun tenor las prescripziuns da la LSFam<sup>1)</sup>.</p> <p><sup>2</sup> ...</p> <p><sup>3</sup> L'autezza dals supplements da famiglia sa drizza tenor las tariffas da la confederaziun, importa dentant minimalmain 220 francs per ils supplements per uffants e 270 francs per ils supplements per scolaziun.</p> <p><sup>4</sup> Sche la situaziun finanziala da las cassas da cumpensaziun per famiglias permetta quai, ha la regenza il dretg dad auzar las tariffas minimalas.</p> | <p><sup>4</sup> Sche la situaziun finanziala da las cassas da cumpensaziun per famiglias permetta quai, ha la regenza il dretg dad auzar las tariffas minimalas. <b>Las tariffas minimalas chantunalas per ils supplements da famiglia a persunas senza activitad da gudogn po ella metter ord vigur en temps da finanzas precaras.</b></p> | <p>Ils supplements da famiglia vegnan finanziads sur contribuziuns da las patrunas e dals patruns e da las persunas cun activitad da gudogn independenta. Mo la finanziaziun dals supplements da famiglia a persunas senza activitad da gudogn va a quint dal chantun. Sa basond sin l'art. 17 al. 1 LSF finanziescha il chantun tut ils custs dals supplements da famiglia a persunas senza activitad da gudogn. Per ellas duai vegnir stgaffida la pussaivladad legala d'applitgar las tariffas minimalas da la confederaziun e d'excluder las tariffas minimalas dal chantun tenor l'art. 4 al. 3. Quellas pon vegnir reducidas per 20 francs a las tariffas minimalas valaivlas da la confederaziun (da 200 francs per il supplement per uffants e da 250 francs per il supplement da scolaziun). En vista ad in'eventuala utilisaziun da questa libertad d'agir datti resalvas en divers regards. Sche questa libertad d'agir vegniss applitgada, chaschunass quai in tractament inegal da las autras persunas che retiran in supplement da famiglia. En vista a las circumstanzas actualas n'ha la regenza betg l'intenziun da duvrar la nova</p> |

<sup>1)</sup> CS [836.2](#)

| Dretg vertent | Versiun da lavur | Explicaziuns                                                         |
|---------------|------------------|----------------------------------------------------------------------|
|               |                  | libertad d'agir, e quai er betg en il rom d'in pachet da distgargia. |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p><b>9.</b><br/>Il relasch "<b>Lescha davart contribuziuns da maternitad</b>" DG <a href="#">548.200</a> (versiun dal 1. d'avust 2009) vegn midà sco suonda:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>Art. 4</b><br/>Bains necessaris per viver</p> <p><sup>1</sup> Sco bains necessaris per viver valan las limitas d'entradas per persunas che vivan sulettas e per conjugals tenor las disposiziuns decisivas en il chantun davart las prestaziuns supplementaras (PS). Per mintga uffant che viva en la medema chasada vegn mess a quint in supplement da 20 pertschient da las limitas d'entrada d'in genitur che viva sulet.</p> <p><sup>2</sup> Supplementarmain vegnan renconuschidas las suandantas expensas:</p> <p>a) ils custs da locaziun tenor las disposiziuns davart las PS senza metter a quint ina resalva persunala. Tar in genitur che viva sulet en ina cuminanza d'abitar u en ina communidad economica vegnan ils custs mess a quint proporziunalmain;</p> <p>b) ils tschains ipotecars maximalmain fin a l'autezza dal retgav dals bains immobigliars.</p> <p>c) ...</p> | <p><sup>1</sup> Sco bains necessaris per viver valan <b>almain 80 pertschient da</b> las limitas d'entradas per persunas che vivan sulettas e per conjugals tenor las disposiziuns decisivas en il chantun davart las prestaziuns supplementaras (PS). Per mintga uffant che viva en la medema chasada vegn mess a quint in supplement da 20 pertschient da las limitas d'entrada d'in genitur che viva sulet. <b>La regenza fixescha en l'ordinaziun la tariffa decisiva per ils bains necessaris per viver.</b></p> | <p>Cun la revisiun survegn la regenza la pussaivladad da fixar l'autezza dals bains necessaris per viver. En il cas d'applicaziun vegn la regenza a tegnair quint da las prescripziuns per concepir e per calcular l'agid social, uschia ch'il nivel da l'agid social na vegn betg sutpassà. La tariffa minimala dad 80 pertschient observa quai. Las tariffas da las PS en il sector dals bains necessaris per viver resp. dal basegn fundamental sa chattan tranter 20 e 50 pertschient sur las tariffas correspondentas da l'agid social. Ils bains necessaris per viver vegnan fixads da la regenza en las disposiziuns executivas tar la lescha davart contribuziuns da maternitad (<a href="#">DG 548.210</a>). Uschia vegnan quels prescrits vinavant en moda transparenta e precisa per las autoritads executivas.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Art. 5</b><br/>Entradas imputablas</p> <p><sup>1</sup> Sco entradas imputablas valan tut las entradas dal genitur che ha la tgira respectivamain dals geniturs maridads u che vivan ensemen, las qualas resultan durant il temp da contribuziun.</p> <p><sup>2</sup> Sche quel genitur che na tgira betg l'uffant renunzia senza motiv stringent ad in'entrada da gudogn pretendibla, vegn quai resguardà en la calculaziun.</p> <p><sup>3</sup> Tar in genitur che viva sulet en ina cuminanza d'abitar u en ina communad economica sto – per lur tegnairchasa – vegnir mess a quint in import commensurà sco entrada.</p> <p><sup>4</sup> 1/20 da la facultad netta vegn mess a quint sco entrada mensila, uschenavant che quella surpasa ils imports da facultad che n'èn betg vegnids taxads, ils quals èn decisivs tar las PS per persunas che vivan sulettas e per conjugals.</p> | <p><sup>4</sup> <b>Minimalmain 1/20 e maximalmain 1/10</b> da la facultad netta vegn mess a quint sco entrada mensila, uschenavant che quella surpasa ils imports da facultad che n'èn betg vegnids taxads, ils quals èn decisivs tar las PS per persunas che vivan sulettas e per conjugals. <b>La regenza fixescha la tariffa decisiva en l'ordinaziun.</b></p> | <p>L'imputaziun da la facultad netta a las entradas mensilas sto vinavant vegnir fixada en moda precisa. Da nov survegn la regenza la pussaivladad da determinar il factur per la conversiun. Quel sto importar almain 1/20 e dastga importar maximalmain 1/10. La nova tariffa maximala dad 1/10 sa basa sin la tariffa correspundenta da las PS per persunas che retiran ina renta da vegliadetgna (guardar art. 11 al. 1 lit. c LPS; <a href="#">CS 831.30</a>). La part ch'è decisiva per calcular las contribuziuns da maternidad vegn fixada da la regenza en las disposiziuns executivas tar la lescha davart contribuziuns da maternidad.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                     | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p><b>10.</b><br/>Il relasch "Lescha davart la gulfivaziun da finanzas en il chantun Grischun (lescha davart la gulfivaziun da finanzas, LGF)" DG <a href="#">730.200</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:</p> |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>Art. 6</b><br/>Equipment</p> <p><sup>1</sup> Tut las vischnancas cun paucas resursas survegnan contribuziuns da gulfivaziun.</p> <p><sup>2</sup> La contribuziun per persuna decisiva s'augmenta progressivamain, pli gronda che la differenza tranter l'agen potenzial da resursas e quel da la media chantunala daventa. La rangaziun da las vischnancas na dastga betg vegnir midada tras quai. Resalvada resta la dotaziun minimala tenor l'alineia 3.</p> <p><sup>3</sup> A mintga vischnanca vegn garantida – ensemen cun las atgnas resursas decisivas per persuna decisiva – ina dotaziun d'almain 65 pertschient da la media chantunala.</p> | <p><sup>3</sup> A mintga vischnanca vegn garantida – ensemen cun las atgnas resursas decisivas per persuna decisiva – ina dotaziun d'almain <del>65</del> <b>60</b> pertschient da la media chantunala.</p>                          | <p>La dotaziun minimala ch'il cussegl grond ha concludì per la gulfivaziun da las resursas (GRes) da l'onn 2018 importa 68 pertschient. Cun reducir la dotaziun minimala legala da 65 a 60 pertschient s'augmenta il potenzial per reducir la GRes.</p> |
| <p><b>Art. 8</b><br/>Gulfivaziun da las grevezzas socialas</p> <p><sup>1</sup> Il chantun conceda ina gulfivaziun a las vischnancas ch'èn sutmessas ad ina grevezza sproporziunada en il sector da l'agid social material.</p> <p><sup>2</sup> La gulfivaziun vegn calculada tenor las expensas nettas da las vischnancas sin basa da prestaziuns tenor:</p> <p>a) la lescha davart il sustegn da personas basegnusas <sup>1)</sup>;</p>                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                         |

<sup>1)</sup> DG [546.250](#)

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>b) l'ordinaziun davart il pajament anticipà da contribuziuns al mantegniment per uffants cun dretg da mantegniment <sup>1)</sup>.</p> <p><sup>3</sup> Da las expensas nettas fan part prestaziuns che ston vegnir pajadas da las vischnancas tenor lescha, minus las entradas da restituziuns, d'obligaziuns da sustegnair parentas e parents e da prestaziuns d'assicuranza. La regenza po fixar custs normads per las expensas nettas.</p> <p><sup>4</sup> Per la gulivaziun è decisiva la relaziun da las expensas nettas cun il potenzial da las resursas da la vischnanca. La gulivaziun importa en pertschients dal potenzial da resursas:</p> <p>a) fin a 3 pertschient dal potenzial da resursas: 0 pertschient;</p> <p>b) da 3 fin 4,5 pertschient dal potenzial da resursas: 20 pertschient;</p> <p>c) da 4,5 fin 6 pertschient dal potenzial da resursas: 40 pertschient;</p> <p>d) da 6 fin 7,5 pertschient dal potenzial da resursas: 60 pertschient;</p> <p>e) da 7,5 fin 9 pertschient dal potenzial da resursas: 80 pertschient;</p> <p>f) a partir dal 9avel pertschient dal potenzial da resursas: 100 pertschient.</p> | <p>b) da 3 fin 4,5 pertschient dal potenzial da resursas:-<b>0 fin</b> 20 pertschient;</p> <p>c) da 4,5 fin 6 pertschient dal potenzial da resursas:-<b>20 fin</b> 40 pertschient;</p> <p>d) da 6 fin 7,5 pertschient dal potenzial da resursas:-<b>40 fin</b> 60 pertschient;</p> <p>e) da 7,5 fin 9 pertschient dal potenzial da resursas:-<b>60 fin</b> 80 pertschient;</p> <p>f) a partir dal 9avel pertschient dal potenzial da resursas:-<b>80 fin</b> 100 pertschient.</p> <p><b>La regenza fixescha las tariffas da contribuziun en l'ordinaziun.</b></p> | <p>Cun la gulivaziun da las grevezas socialas (GGS) vegnan sustegnidas vischnancas che han custs surproporzionals en il sector da l'agid social material. Empè da las procentualas fixas per calcular las contribuziuns GGS duain vegnir applitgadas procentualas variablas. La regenza fixescha las tariffas decisivas en l'ordinaziun. Cun questa libertad d'agir vegn cuntanschì in potenzial da spargn da var 25 pertschient.</p> |

<sup>1)</sup> DG [215.050](#)

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><sup>5</sup> La regenza augmenta las limitas da gulivaziun tenor l'alineia 4 per mintgamai 1 punct procentual, sch'il total d'abitantas e d'abitants en las vischnancas da gulivaziun surpassa 50 pertschient dal total d'abitantas e d'abitants dal chantun.</p> <p><sup>6</sup> Sin dumonda da las vischnancas vegnan las expensas nettas fixadas e gulivadas mintgamai l'onn suandant.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>Art. 10</b><br/>Finanziaziun speziala "gulivaziun da finanzas"</p> <p><sup>1</sup> Per finanziair e per realisar la gulivaziun da las resursas e da las grevezzas sco er las contribuziuns per promover fusiuns da vischnancas vegn manada ina finanziaziun speziala tenor las disposiziuns da la legislaziun chantunala da finanzas<sup>1)</sup>.</p> <p><sup>2</sup> La finanziaziun speziala vegn alimentada cun contribuziuns da vischnancas cun bleras resursas tenor l'artitgel 5 alineia 2 sco er cun meds publics generals dal chantun. Ils meds finanzials chantunals importan minimalmain 150 pertschient e maximalmain 250 pertschient da las contribuziuns communalas.</p> <p><sup>3</sup> Sche la facultad da la finanziaziun speziala manca, èn admess pajaments anticipads or da meds publics generals mo transitoricamain e maximalmain fin a l'import da l'ultima assegnaziun da meds finanzials.</p> | <p><sup>2</sup> La finanziaziun speziala vegn alimentada cun contribuziuns da vischnancas cun bleras resursas tenor l'artitgel 5 alineia 2 sco er cun meds publics generals dal chantun. Ils meds finanzials chantunals importan minimalmain <del>150</del> <b>100</b> pertschient e maximalmain 250 pertschient da las contribuziuns communalas.</p> | <p>Il deposit da meds publics generals ch'il cussegl grond ha deliberà l'onn 2018 per la finanziaziun speziala "Gulivaziun da finanzas" importa 40 milliuns francs resp. 214 pertschient da las contribuziuns da las vischnancas cun bleras resursas. Cun reducir il deposit minimal legal da 150 a 100 pertschient s'augmenta il potenzial per reducir las contribuziuns cun l'intent da distgargiar las finanzas dal chantun.</p> |
| <p><b>Art. 11</b><br/>Dotaziun dals meds finanzials</p> <p><sup>1</sup> En il rom dal preventiv fixescha il cussegl grond annualmain las suandantas grondezzas:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

<sup>1)</sup> DG [710.100](#) e DG [710.110](#)

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                              | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>a) la tariffa da contribuziun da las vischnancas cun bleras resursas tenor l'artitgel 5 alinea 2 per finanzia la gulivaziun da las resursas;</p> <p>b) la procentuala per la dotaziun minimala cun resursas da las vischnancas cun paucas resursas tenor l'artitgel 6 alinea 3;</p> <p>c) il volumen total per la gulivaziun da las grevazzas geografic-topograficas e da scola tenor l'artitgel 7. Quest volumen importa 70 fin 100 pertschient dals meds finanzials per la gulivaziun da las resursas;</p> <p>d) il volumen total per la gulivaziun individuala d'inegualitads per grevazzas spezialas tenor l'artitgel 9.</p> | <p>c) il volumen total per la gulivaziun da las grevazzas geografic-topograficas e da scola tenor l'artitgel 7. Quest volumen importa <del>70</del> <b>50</b> fin 100 pertschient dals meds finanzials per la gulivaziun da las resursas;</p> | <p>Il volumen da la gulivaziun da las grevazzas geografic-topograficas (GGG) ch'il cussegl grond ha deliberà per l'onn 2018 importa 24 milliuns francs resp. 89 pertschient dals meds finanzials da la GRes. Cun reducir il volumen minimal legal da 70 a 50 pertschient dals meds finanzials da la GRes s'augmenta il potenzial per reducir la GGG.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>11.</b><br>Il relasch "Lescha davart las vias dal chantun Grischun (LVias)" DG <a href="#">807.100</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>6. Finanziaziun</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Art. 55</b><br>Finanziaziun speziala, cumpetenzas, cunfinaziuns<br><br><sup>1</sup> Expensas e retgavs dal chantun per ils fatgs da vias figureschan en il quint da las vias. Quel vegn manà sco finanziaziun speziala en il senn da la lescha davart las finanzas dal chantun Grischun.<br><br><sup>2</sup> Il cussegl grond concluda en atgna cumpetenza las expensas annualas en il rom dal quint da las vias.<br><br><sup>3</sup> Cun il preventiv fixescha el la contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain 25 e maximalmain 75 pertschient da la taglia da traffic. En cas d'in quint economic positiv po il cussegl grond concluder contribuziuns supplementaras per reducir il debit da las vias.<br><br><sup>4</sup> Il debit da las vias è limità a 250 milliuns francs e la facultad da las vias è limitada a 100 milliuns francs. | <sup>3</sup> Cun il preventiv fixescha el la contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain <b>2510</b> e maximalmain 75 pertschient da la taglia da traffic. En cas d'in quint economic positiv po il cussegl grond concluder contribuziuns supplementaras per reducir il debit da las vias. | Expensas fixadas tras lescha duain vegnir abolidas sche pussaivel e las libertads d'agir duain vegnir engrondidas en moda commensurada. I corresponda a la voluntad dal cussegl grond ch'il quint da las vias vegn cofinanzià cun in minimum da meds publics generals. Las taglias da traffic importan 81,3 milliuns francs (tenor il preventiv 2018) ed il deposit minimal vertent da meds publics generals en il quint da las vias correspundentamain bundant 20 milliuns francs (min. 25 pertschient da las taglias da traffic). Cun reducir quest deposit minimal a 10 pertschient da las taglias da traffic vegn stgaffida ina libertad d'agir supplementara per il cussegl grond da bundant 12 milliuns francs. Quai corresponda a bundant 3,5 pertschient da las expensas totalas per las vias senza vias naziunalas da 340 milliuns francs. Il cussegl grond regla vinavant en cumpetenza definitiva ils meds sur il preventiv. |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                       | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>12.</b><br>Il relasch "Lescha davart il traffic public en il chantun Grischun (LTP)" DG <a href="#">872.100</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Art. 4</b><br>Interpresas da viafier concessiunadas<br><br><sup>1</sup> Il chantun surpiglia la part chantunala da las contribuziuns che la confederaziun conceda a las interpresas da viafier concessiunadas tenor las disposiziuns da la lescha federala da viafier <sup>1)</sup> ).<br><br><sup>2</sup> La furma, las pretensiuns e las cundiziuns da las contribuziuns chantunalas sa drizzan en general tenor ils conclus da la confederaziun.<br><br><sup>3</sup> Il chantun po colliar sias contribuziuns cun cundiziuns e cun pretensiuns supplementaras u conceder sias contribuziuns a meglras cundiziuns. | <sup>3</sup> Il chantun po colliar sias contribuziuns cun cundiziuns e cun pretensiuns supplementaras u conceder sias contribuziuns a meglras cundiziuns <b>en il rom dals meds cuntegnids en il budget ed en il plan da finanzas.</b> | La pussaivladad dal chantun cuntegnida en l'al. 3 da surpigliar betg mo la part vi da las contribuziuns d'indemnisaziun che resultan per il chantun (20 pertschient) tenor l'al. 1, mabain da conceder contribuziuns er a meglras cundiziuns, chaschuna per regla ch'il chantun surpiglia per part ina quota pli auta da las contribuziuns u paja er contribuziuns senza ina participaziun da la confederaziun. En il fratemp paja il chantun contribuziuns da circa 15 milliuns francs sur la part obligatorica ora. Talas prestaziuns dastgan vegnir concluidas mo, uschenavant ch'ellas pon vegnir finanzadas en il rom dal preventiv dal cussegl grond e dal plan da finanzas da la regenza. |
| <b>Art. 12</b><br>2. avertura da basa e supplementara<br><br><sup>1</sup> L'avertura da basa garantescha la mobilitad minimala.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

<sup>1)</sup> CS [742.101](#)

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><sup>2</sup> L'avertura supplementara cuvra il basegn che surpasa la mobilitad minimala. En quest connex resguarda ella er finamiras da la politica dals abitadis e da la regiun sco er finamiras economicas e turisticas.</p> <p><sup>3</sup> La fin d'emna e durant firads vegn la purschida adattada als basegns spezials dals intschess correspundents.</p> | <p><sup>2</sup> L'avertura supplementara cuvra il basegn che surpasa la mobilitad minimala. En quest connex resguarda ella er finamiras da la politica dals abitadis e da la regiun <del>sco er</del> e finamiras economicas e turisticas <b>sco er ils meds mess a disposiziun dal cussegl grond en il budget.</b></p> | <p>Il dretg fundamental da survegnir in'avertura supplementara è francà en l'art. 11 al. 2. Ultra da las finamiras fixadas en l'art. 12 al. 2 ston er vegnir resguardads ils meds finanzials disponibels.</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                 | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p><b>13.</b><br/>           Il relasch "<b>Lescha per mantegnair e promover l'agricultura (lescha d'agricultura)</b>" DG <a href="#">910.000</a><br/>           (versiun dal 1. da december 2012) vegn midà sco suonda:</p>                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><b>Art. 25</b><br/>           1. Finanziaziun</p> <p><sup>1</sup> En tut quels cas che contribuziuns chantunalas èn la premissa per contribuziuns federalas vala la regla ch'il chantun conceda las contribuziuns che vegnan pretendidas dad el tenor la legislaziun federala.</p> <p><sup>2</sup> Il cussegl grond è autorisà en atgna cumpetenza da fixar definitivamain mintg'on en il budget ils credits per las contribuziuns dal chantun sin fundament da questa lescha sco er da las ordinaziuns executivas dal cussegl grond, sche questas contribuziuns n'èn anc betg fixadas en la lescha u en las ordinaziuns.</p> <p><sup>3</sup> Per mesiras chantunalas independentas en il senn da questa lescha vegn fixà in import da maximalmain 5 milliuns francs. Il cussegl grond po adattar quest import a las relaziuns economicas midadas.</p> | <p><sup>1</sup> En tut quels cas che contribuziuns chantunalas èn la premissa per contribuziuns federalas <del>vala la regla ch'il conceda il</del> <b>conceda da princip</b> las contribuziuns che vegnan pretendidas dad el tenor la legislaziun federala.</p> | <p>La designaziun "per regla" duai vegnir remplazzada tras la designaziun "da princip". Vi da l'intenziun dal chantun fixada en l'al. 1, numnadamain da metter a disposiziun ils meds finansials chantunals spetgads da la confederaziun e necessaris per deliberar las contribuziuns federalas na sa mida nagut. Ils projects pon en quest connex vegnir promovids mo, uschenavant ch'ils meds finansials per quai vegnan mess a disposiziun dal cussegl grond en il preventiv. Priorisar, refusar u metter projects sin la glista da spetga, perquai ch'ils credits mancan, è gia oz pussaivel. Tenor questas explicaziuns sto la noziun "da princip" vegnir encletga en il senn da "uschenavant sco pussaivel e supportabel finanzialmain per il chantun".</p> |

| Dretg vertent                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Versiun da lavur                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Explicaziuns                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>14.</b><br>Il relasch " <b>Lescha davart ils fatgs veterinars (LVet)</b> "<br>DG <a href="#">914.000</a> (versiun dal 1. da schaner 2016) vegn midà sco suonda:                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Art. 45</b><br>2. import da l'indemnisaziun, princip<br><br><sup>1</sup> Las indemnisaziuns ston vegnir calculadas uschia, che las persunas donnegiadas survegnan – mettend a quint il retgav da l'utilisaziun – 90 pertschient da la valor da stimaziun tar animals d'ungla e tar chavals e 70 pertschient da la valor da stimaziun tar auters animals. | <b>Art. 45</b><br>2. import da l'indemnisaziun, princip<br><br><sup>1</sup> <del>Las indemnisaziuns ston vegnir calculadas uschia, che las persunas donnegiadas survegnan – mettend a quint il retgav da l'utilisaziun – 90 pertschient da la valor da stimaziun tar animals d'ungla e tar chavals e 70 pertschient da la valor da stimaziun tar auters animals.</del><br><b>La regenza fixescha l'autezza da l'indemnisaziun en l'ordinaziun.</b> | La lescha federala davart epidemias d'animals (LFE; <a href="#">CS 916.40</a> ) prescriba la variabilitad da 60 fin 90 pertschient da la valor da stimaziun. La disposiziun da l'art. 45 LVet duai vegnir surpigliada da nov en l'ordinaziun davart ils fatgs veterinars (OVet; <a href="#">DG 914.100</a> )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Art. 68</b><br>Contribuziuns federalas e chantunalas<br><br><sup>1</sup> En tut quels cas che contribuziuns chantunalas èn la premissa per contribuziuns federalas vala la regla ch'il chantun conceda las contribuziuns che vegnan pretendidas dad el tenor la legislaziun federala.                                                                    | <sup>1</sup> En tut quels cas che contribuziuns chantunalas èn la premissa per contribuziuns federalas <del>vala la regla ch'il chantun conceda</del> <b>conceda da princip</b> las contribuziuns che vegnan pretendidas dad el tenor la legislaziun federala.                                                                                                                                                                                     | La designaziun "per regla" duai vegnir remplazzada tras la designaziun "da princip". Vi da l'intenziun dal chantun da metter a disposiziun ils meds finanzials chantunals spetgads da la confederaziun e necessaris per deliberar las contribuziuns federalas na sa mida nagut. Ils projects pon en quest connex vegnir promovids mo, uschenavant ch'ils meds finanzials per quai vegnan mess a disposiziun dal cussegl grond en il preventiv. Priorisar, refusar u metter projects sin la glista da spetga, perquai ch'ils credits mancan, è gia oz pussaivel. Tenor questas explicaziuns sto la noziun "da princip" vegnir enclatga en il senn da "uschenavant sco pussaivel e supportabel finanzialmain". |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>III.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <i>Naginas aboliziuns d'auters relaschs.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>IV.</b><br><br>Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ. La regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |